

ASA-10 Clyne Laila(UM)

12.03.2021
JULKINEN

Asia

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Thaimaan kuningaskunnan kumppanuutta ja yhteistyötä käsittelevän puitesopimuksen neuvottelemisesta (Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Thaimaan kuningaskunnan välinen puitesopimus)

Kokous

U/E/UTP-tunnus

E 63/2006 vp, U 10/2011 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan unionin neuvosto antoi 22.11.2004 komissiolle neuvotteluohjeet kumppanuutta ja yhteistyötä koskevien puitesopimusten (Partnership and Cooperation Agreement, PCA) neuvottelemiseksi Thaimaan kuningaskunnan, Singaporen tasavallan, Indonesian tasavallan, Filippiinien tasavallan, Malesian ja Brunei Darussalamin valtion kanssa. Valtioneuvosto toimittaa eduskunnalle lisäselvityksen Thaimaan kuningaskunnan kanssa käytävien sopimusneuvottelujen tilanteesta.

Sopimusneuvottelut Thaimaan kanssa käynnistyivät vuonna 2004 ja ne kestivät yhdeksän vuotta. Sopimusteksti saatiin neuvoteltua valmiiksi marraskuussa 2013. Thaimaassa vuonna 2014 tapahtuneen sotilasvallankaappauksen jälkeen EU:n ulkoasiainneuvosto kuitenkin päätti 23.6.2014, ettei sopimusta allekirjoiteta, ennen kuin Thaimaa on palannut demokratiaan.

Thaimaassa järjestettiin parlamenttivaalit 24.3.2019, ja 16.7.2019 maahan nimitettiin siviilihallitus. Ulkoasiainneuvosto totesi 14.10.2019, että Thaimaassa tapahtuneen positiivisen kehityksen myötä EU voi laajentaa suhteitaan Thaimaan kanssa ihmisoikeuksiin, perusoikeuksiin ja demokratiaan liittyvissä kysymyksissä, minkä myötä nähtiin perustelluksi jatkaa kumppanuussopimuksen allekirjoittamisvalmisteluja.

Vuonna 2013 neuvoteltu sopimus ehti kuitenkin vanhentua sen allekirjoituksen viivästyttyä vuosilla. EU:n ulkosuhdehallinto yhdessä komission kanssa on käynyt läpi vuoden 2013 sopimuksen vaatimat välttämättömimmät päivitystarpeet, jotta luonnos vastaa sekä EU:n sisäisiä että kansainvälisesti tapahtuneita politiikkamuutoksia. Päivitetty sopimusteksti toimitettiin toukokuussa 2020 jäsenmaiden kommenteille. Muutosehdotuksia on sisällytetty useisiin tekstin kohtiin, kuten kestävään kehitykseen, ympäristöön, merienhallintaan, konsuliasioihin, oikeudelliseen yhteistyöhön ja muuttoliikkeeseen liittyviin artikloihin.

EU toimitti jäsenmaita konsultoituaan Thaimaalle muutosehdotukset tekstiin heinäkuussa 2020, Thaimaan vastaehdotusta odotetaan.

Asiaa käsitellään EU:n Aasia ja Oseania -työryhmässä Brysselissä sekä pysyvien edustajien komiteassa. Thaimaan kanssa tullaan vielä todennäköisesti käymään kaksi tai kolme neuvottelukierrosta, joista ensimmäinen käydään mahdollisesti jo kevään aikana.

Suomen kanta

Valtioneuvosto kannattaa Kaakkois-Aasian maiden, ml. Thaimaan kuningaskunnan kanssa toteutettavan yhteistyön lisäämistä ja tätä koskevan sopimus pohjan uudistamista uudella kumppanuus- ja yhteistyösopimuksella.

Valtioneuvoston näkemyksen mukaan yhteistyön lisäämisellä ja sen määrittelyllä uudella kumppanuus- ja yhteistyösopimuksella voidaan arvioida olevan positiivisia vaikutuksia Suomelle. Suomi pyrkii sisällyttämään sopimusluonnokseen sähköistä kaupankäyntiä käsittelevän artiklan, joka muun muassa korostaa osapuolten sitoutumista sähköistä kaupankäyntiä kehittävään käsittelyyn multilateraalisessa yhteistyössä.

Pääasiallinen sisältö

EU:n ja Thaimaan kahdenvälisiä suhteita säädellään vuoden 1980 EY-ASEAN -yhteistyösopimuksella. Sopimus on nykyisessä tilanteessa vanhentunut ja riittämätön yhteistyön pohjaksi, minkä vuoksi vuonna 2004 ryhdyttiin toimenpiteisiin kokonaisvaltaista kumppanuutta yhteistyötä käsittelevän sopimuksen solmimiseksi.

EU:n ja Thaimaan välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen tarkoituksena on edistää osapuolten yhteistyötä laaja-alaisesti. Sen on tarkoitus käsitellä kaupan ja investointien lisäksi myös muita sektoreita, muun muassa makrotalouspolitiikka, teollisuuspolitiikka, informaatioyhteiskunta, energia, ympäristö ja luonnonvarat, muuttoliike sekä laittomien lääkkeiden ja rahanpesun ehkäiseminen.

Sopimusluonnokseen on sisällytetty osapuolten yhteistyön edistäminen oikeuden, konsuliasioden, tasa-arvon, ilmastonmuutoksen torjumisen, digitaalisen kaupankäynnin sekä merienhallinnan sektoreilla. Kahdenvälistä ja monenkeskistä yhteistyötä halutaan lisätä sekä alueellisilla että kansainvälisillä areenoilla ja organisaatioissa.

EU on ehdottanut sopimusluonnokseen artikloja koskien pienaseita, kevyitä aseita ja muita tavanomaisia aseita, sukupuolten välistä tasa-arvoa sekä naisten ja tyttöjen voimaannuttamista, oikeudellista yhteistyötä, konsuliviranomaisten suojelua, kestäviä elintarvikejärjestelmiä sekä ilmastonmuutoksen torjumista ja merienhallintaa. Jäsenmaiden aloitteesta sopimusluonnokseen ehdotetaan myös sähköistä kaupankäyntiä koskevaa artiklaa.

Sopimusluonnos on päivitetty noudattamaan nykyisellään voimassa olevia kansainvälisiä sopimuksia ja ohjelmia, kuten Agenda 2030:n kestävä kehityksen toimintaohjelmaa ja Pariisin ilmastopöytäkirjaa, jotka heijastuvat pykäliin koskien sukupuolten välistä tasa-arvoa, energiaa, luonnonvaroja sekä työllisyys ja –sosiaaliasioita.

Kestävän kehityksen edistäminen on myös sisällytetty sopimuksen yhteistyön tavoitteisiin, sekä kaupankäyntiä ja investointia koskeviin pykäliin. Lisäksi sopimuksen 11 artiklan 1. kappaleen määräykset tulliyhteistyöstä ja kaupankäynnistä on päivitetty vuonna 2017 solmitun WTO:n kaupankäynnin helpottamista koskevan sopimuksen mukaisiksi. Jäsenmaat ovat lisänneet sopimusluonnokseen myös asekauppasopimuksen

noudattamisen. Lisäksi artiklaan 18, joka käsittelee henkilötietojen suojaamista, pyritään sisällyttämään myös yksityisyyden suojaaminen.

Thaimaan toistaiseksi esittämät lisäykset sopimustekstiin koskevat kestävä kehityksen huomioimista sopimuksen eri osa-alueilla. Lisäksi koulutusta ja kulttuuria käsittelevän 34 artiklan 3. kappaleen määräykseen on esitetty sisällytettäväksi kulttuurisen moninaisuuden edistäminen.

Kumppanuus- ja yhteistyösopimus linkittyy läheisesti myös mahdolliseen EU-Thaimaa - vapaakauppasopimukseen, jota koskevien neuvottelujen uudelleenkäynnistämisestä komissio ja Thaimaa käyvät tällä hetkellä tunnusteluja.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Valtioneuvostolla ei ole käytettävissään neuvottelujen tässä vaiheessa komission ehdotusta neuvoston päätökseksi sopimuksen allekirjoittamisesta. Sopimusluonnoksen sisällön perusteella voidaan tässä vaiheessa arvioida, että sopimuksen allekirjoittamista ja tekemistä koskevien päätösten perustana olisivat ainakin SEUT 207 artikla ja SEUT 218 artikla.

Thaimaan kanssa tehtävä kumppanuus- ja yhteistyösopimus on luonteeltaan jaetun toimivallan sopimus eli niin sanottu sekasopimus, joka sisältää sekä jäsenvaltioiden että EU:n toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Jotkut näistä määräyksistä kuuluvat unionin yksinomaiseen toimivaltaan, toiset unionin ja sen jäsenvaltioiden jaettuun toimivaltaan. Toimivaltajako unionin ja jäsenmaiden välillä ei ole yksiselitteinen.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamenttia tiedotetaan välittömästi ja täysimääräisesti menettelyn kaikissa vaiheissa SEUT 2018 artiklan 10 kohdan mukaisesti.

Kansallinen valmistelu

Ulkoministeriö on valmistellut asiaa yhteistyössä valtioneuvoston muiden toimijoiden kanssa. Asiaa on käsitelty kirjallisella menettelyllä 12.3.2021 kauppapoliittisessa jaostossa sekä ulkosuhdejaostossa.

Eduskuntakäsittely

Valtioneuvosto antoi eduskunnalle selvityksen Kaakkois-Aasian maiden neuvotteluvaltuutuksesta 15.11.2004 (UTP 30/2004). Asiantuntijoita kuultuaan ulkoasianvaliokunta päätti, ettei ryhdy toimenpiteisiin. Lisätietoja neuvotteluista Thaimaan kanssa annettiin 19.6.2006 päivätyllä E-kirjeellä E 63/2006 vp, joka meni sekä suureen valiokuntaan että ulkoasiainvaliokuntaan. Molemmat valiokunnat päättivät, ettei kirje aiheuta toimenpiteitä. Lisätietoja neuvottelun kulusta Thaimaan kanssa annettiin 26.5.2011 päivätyllä U-jatkokirjeellä U 10/2011 vp, joka niin ikään käsiteltiin edellä mainituissa valiokunnissa ilman jatkotoimenpide-edellytyksiä.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Sopimusluonnoksen kattamia yhteistyöaloja koskevista määräyksistä suurin osa on muotoiltu yleispiirteiseksi tai julistuksenomaiseksi eikä niillä siten näytä olevan

vaikutuksia Suomen lainsäädäntöön.

Neuvottelujen tässä vaiheessa ei voida tyhjentävästi todeta, mitkä kaikki sektorit ovat osana tehtävää sopimusta ja mitä vaikutuksia niillä tulee olemaan lainsäädännön alaan. Sopimukseen aiotaan sisällyttää määräyksiä yhteistyöstä sellaisilla aloilla, joilla on Suomessa laintasoista sääntelyä. Ennen neuvoteltavana olevien sopimusmääräysten tarkentumista ei kuitenkaan ole varmuutta siitä, ovatko määräykset pelkästään julistuksenomaisia vai ulottuvatko ne yhteistyövelvoitetta pidemmälle. Neuvottelujen edetessä sopimuksen määräysten suhdetta Suomen lainsäädäntöön tarkastellaan tarvittaessa uudelleen.

Alustavan arvion mukaan sopimusluonnokseen ei sisälly Ahvenanmaan toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Valtioneuvosto selvittää kuitenkin tarvittaessa asiaa sopimuksen jatkokäsittelyn yhteydessä tarkemmin.

Taloudelliset vaikutukset

Sopimuksella on tarkoitus tiivistää niin poliittisia kuin kaupallisiakin suhteita osapuolten välillä ja vahvistaa laaja-alaista yhteistyötä. Tämän myötä sopimuksella voisi olla mahdollisesti myönteisiä, joskaan ei välittömiä, taloudellisia hyötyjä Suomelle. Thaimaa on Kaakkois-Aasian toiseksi suurin talous ja Suomen toiseksi tärkein kauppakumppani alueella, joten mahdollisuuksia kaupallisten suhteiden edelleen kehittämiseen on yleisesti ottaen paljon.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Laila Clyne, Ulkoministeriö, Itäisen Aasian ja Oseanian yksikkö, laila.clyne@formin.fi

EUTORI-tunnus

EU/2004/1376

Liitteet

Viite

Asiasanat Hoitaa	Thaimaa, kumppanuus- ja yhteistyösopimus UM
Tiedoksi	EUE, SM, TEM, VNK
